

VLAAMSE *R*EGULATOR VOOR DE MEDIA

KAMER VOOR ONPARTIJDIGHEID EN
BESCHERMING VAN MINDERJARIGEN

ZAAK VAN

**GERDA VAN STEENBERGE t. NV VLAAMSE MEDIA
MAATSCHAPPIJ**

(dossier nr. KL2008/0421)

BESLISSING
nr. 2008/021

26 februari 2008

In de zaak van Gerda Van Steenberge tegen NV Vlaamse Media Maatschappij,

De Vlaamse Regulator voor de Media (kamer voor onpartijdigheid en bescherming minderjarigen), samengesteld uit:

Dhr K. RIMANQUE, *voorzitter*,
Dhr J. KAMOEN, *ondervoorzitter*,
Dhr H. BLOEMEN,
Mevr D. DE POOT,
Mevr L. D'HAENENS,
Mevr F. FIERS,
Dhr L. HELLIN,
Mevr B. NIELANDT,
Dhr M. VAN NIEUWENBORGH,
Dhr D. VOORHOOF, *leden*,

en Mevr M. VAN LOKEREN, *griffier*,

Na beraadslaging op 26 februari 2008,
Neemt op dezelfde datum de volgende beslissing:

Feiten en procedure

1. Met een aangetekende brief van 22 januari 2008 dient mevrouw VAN STEENBERGE, moeder van drie kinderen en Vlaams Volksvertegenwoordiger, wonende Opaaiem 15 te 9420 Erpe-Mere, een klacht in tegen NV Vlaamse Media Maatschappij (hierna: VMMA), waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is aan de Medialaan 1 te 1800 Vilvoorde.

De klacht heeft betrekking op seksueel getinte boodschappen op de teletekstpagina's bij de omroepprogramma's VTM en KanaalTwee op 16 en 23 januari 2008. Klaagster voert aan dat de teletekstpagina's expliciete boodschappen bevatten die dagelijks en ook overdag te bekijken zijn, zoals: "Tieners, je mag met ze doen wat je wilt", "Spannende groepsseks", "Gratis seks bij jou in de buurt", enz.

De teletekstpagina's bevatten ook verwijzingen naar websites op het Internet. De klaagster voert aan dat de websites zeer harde porno bevatten die zonder codes of betaling te bekijken is. Volgens de klaagster brengen de teletekstpagina's door deze verwijzingen kinderen en tieners in aanraking met harde porno.

Verder klaagt mevrouw VAN STEENBERGE zich erover dat de teletekstpagina's seksfilmpjes aanbieden die gratis of tegen betaling kunnen worden gedownload op een GSM.

2. Met een brief van 12 februari 2008 heeft VMMA gereageerd op de voornoemde klacht.

3. Klaagster en VMMA zijn rechtsgeldig en aangetekend uitgenodigd voor de hoorzitting van 26 februari 2008.

4. De partijen worden op 26 februari 2008 om 19.35 uur gehoord door de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de Vlaamse Regulator voor de Media: de klaagster in eigen persoon, bijgestaan door haar raadsman, Meester Bart SIFFERT en VMMA bij monde van de heer Ben APPEL, bedrijfsjurist bij VMMA.

Over de bevoegdheid van de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

5. In de klacht wordt o.m. verwezen naar artikel 98, 8°, van het Mediadecreet dat bepaalt: *De reclame en telewinkelen mogen niet strijdig zijn met de code voor reclame, telewinkelen en sponsoring, bedoeld in artikel 111.* VMMA wijst op de onbevoegdheid van de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen om de nakoming van die bepaling te beoordelen.

6. VMMA betwist tenslotte de bevoegdheid van de Kamer het op televisie vertoonde materiaal te beoordelen in het licht van artikel 96, § 1, van het Mediadecreet, omdat teletekst geen programma's zouden zijn in de zin van die bepaling. Ze verwijst hiervoor naar de parlementaire voorbereiding waarin verwezen wordt naar het statuut van teletekst als televisiedienst (zie onder andere Ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 1996 betreffende de erkenning van televisiediensten, *Parl.Doc.* Vl. Parl. 1996-97, nr. 416/3, 3). In de voorbereidende stukken werd geen opsomming gegeven van wat die diensten kunnen zijn. Er is alleen sprake van teletekst, kabelkrant en dergelijke. Met het begrip televisiedienst heeft *“de Vlaamse decreetgever (...) een algemeen kader willen scheppen om nieuwe omroepoepassingen mogelijk te maken”*. Die televisiediensten mogen niet in de plaats treden van de bestaande omroepen, *“dat is de reden waarom (...) de diensten onderscheiden moeten zijn van de gewone programma's van de andere Vlaamse omroepen”* (Ontwerp van decreet houdende bekrachtiging van het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 1996

betreffende de erkenning van televisiediensten, *Parl.Doc.* VI. Parl. 1996-97, nr. 416/3, 5). De foutieve kwalificatie van teletekst als programma zou trouwens geleid hebben tot een aanpassing van het Mediadecreet in 2006. Artikel 176*septies*, derde lid, van het Mediadecreet bepaalde aanvankelijk dat de omroepen verplicht zijn “*een kopie van hun programma’s*” gedurende twee maanden te bewaren. Het woord “*programma’s*” werd bij decreet van 1 december 2006 gewijzigd door “*omroepsignalen*” omdat “*de vraag kan worden gesteld in hoeverre bv. reclameboodschappen, teletekst, RDS-informatie, chatsessies op televisie e.a. beantwoorden aan de definitie programma’s*” (Ontwerp van decreet houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 4 maart 2005, *Parl.Doc.* VI. Parl. 2005-06, nr. 911/1, 4-5).

Beoordeling

7. Ter zitting heeft de klagster afstand gedaan van dit onderdeel van haar klacht met betrekking tot artikel 98, 8°, van het Mediadecreet. Dit middel van onbevoegdheid is daarom zonder voorwerp.

8. De vervanging van ‘programma’s’ door ‘omroepsignalen’ in het derde lid van artikel 176*septies* van het Mediadecreet door het decreet van 1 december 2006 was hoofdzakelijk ingegeven door de zorg de omroepen te verplichten tot het bewaren van de reclameboodschappen. Door die wijziging werd geen afbreuk gedaan aan de decretale omschrijving van het begrip ‘programma’.

Artikel 2, 10°, van het Mediadecreet omschrijft programma als volgt: het geheel van klank- en/of beeldinhouden of andere signalen, in welke vorm ook, dat onder een afzonderlijke titel door een omroep wordt aangeboden.” Artikel 2, 10°, van het Mediadecreet geeft aldus in een normatieve context de meest ruime betekenis aan het begrip programma door alle signalen, onder welke vorm ook, onder de werkingssfeer van dit begrip te brengen, op voorwaarde dat ze onder een afzonderlijke titel door een omroep worden aangeboden. Dit wordt ook bevestigd door artikel 2, 4°, van het Mediadecreet dat televisieomroep als volgt omschrijft: een omroep die televisieprogramma’s en andere soorten van programma’s in de vorm van beelden of teksten, al dan niet van klanken vergezeld, verzorgt.

Uit het materiaal dat VMMA ter beschikking heeft gesteld blijkt overigens dat aan de voorwaarde van afzonderlijke betiteling is voldaan. Rubrieken zoals *heet*, *heter*, *heetst*, *xxxmovies*, *gratis sex 18+*, *rijpe oma sex*, *man 2 man*, *de hete amateurgids* e.a. zijn onmiskenbaar afzonderlijke titels.

Voor de bevoegdheid van de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: Regulator) is het onverschillig of de omroep deze programma's produceert onder de rechtstreekse leiding van eigen diensten, dan wel heeft toevertrouwd aan een externe onderneming. Het enkele feit dat ze toegankelijk zijn op de frequenties en de kanalen van de omroep geldt als een onweerlegbaar vermoeden van zijn eindverantwoordelijkheid voor wat te zien is op het scherm.

Tenslotte kan nog worden opgemerkt dat het weren van teletekst uit de werkingssfeer van artikel 96, §§ 1 en 2 en artikel 111*bis*, van het Mediadecreet tot gevolg zou hebben dat de televisieomroepen een vrijbrief zou zijn gegeven om op hun teletekstbrieven deze beperkende regels te overtreden. Dit strookt niet met de algemene economie van het Mediadecreet.

Om die redenen is de Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen bevoegd kennis te nemen van de klacht, voor zover zij steunt op artikel 96, § 1, van het Mediadecreet.

Over de ontvankelijkheid van de klacht

9. VMMA betwist het belang van de klagster niet.

Beoordeling

10. Klagster vangt haar klachtbrief aan met de woorden: *Als belanghebbende moeder van drie kinderen*. Ter zitting heeft zij het bewijs geleverd de moeder te zijn van drie minderjarige kinderen.

Conform artikel 170, § 3, van het Mediadecreet is voldoende dat de klager blijk geeft dat er een duidelijk verband bestaat tussen de hoedanigheid van de klager en het nagestreefd doel.

Artikel 22*bis* van de Grondwet bepaalt dat elk kind recht heeft op eerbiediging van zijn morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit.

Dit artikel beoogt de bescherming van kinderen tegen elke aanslag op hun integriteit die hun ontwikkeling naar volwassenheid ernstig kan verstoren of die schade met zich kan meebrengen wegens hun bijzondere kwetsbaarheid.

Naast de verplichting van de overheid om het kader te scheppen waarbinnen deze rechten geëerbiedigd worden, is het in eerste instantie een

positieve plicht van de ouders over deze rechten van het kind te waken. Zij vertegenwoordigen bovendien rechtsgeldig de belangen van hun kinderen. De ouders hebben dan ook een persoonlijk en rechtstreeks belang bij de bescherming van de grondwettelijke gewaarborgde rechten van hun kinderen (beslissing nr. 2007/16 van 3 april 2007 van de Regulator).

Over de gegrondheid van de klacht

11. De VMMA merkt op dat er via de teletekstpagina's geen contact is met harde porno en dat er met betrekking tot kinderen moet opgemerkt worden dat de taal veel minder impact heeft dan geluid of beeld. Als verschoning wordt verwezen naar andere bronnen om te besluiten dat seksualiteit steeds prominenter aanwezig is in onze maatschappij.

Beoordeling

12. Voor de beoordeling ten gronde dient de toetsing te gebeuren op basis van de bepaling van artikel 96, § 1, tweede en derde lid, van het Mediadecreet.

Vooreerst dient vastgesteld te worden dat de titels (zie hierboven) met de eraan gekoppelde informatie, voor iedereen leesbaar zijn. Er is geen filter en er worden geen technische maatregelen genomen om minderjarigen af te schermen van deze informatie.

Bovendien staan deze titels en de eraan gekoppelde informatie niet onder één rubriek maar verspreid over het volledige teletekstaanbod en wordt de kijker er voortdurend, welke pagina hij ook raadpleegt, mee geconfronteerd. Er is evenmin een selectie op basis van tijdstip waarop de titels worden gevisualiseerd.

Minderjarigen die een normale leesvaardigheid bereiken – doorgaans tussen 10 jaar en 12 jaar – worden door het inschakelen van teletekst (bvb om het uur van een uitzending van een programma te verifiëren) op de startpagina onmiddellijk geconfronteerd met de voornoemde titels.

Vele titels en de eraan gekoppelde informatie – zoals ze ter zitting uitvoering werden geciteerd en waarvan de stukken werden voorgelegd – hebben onbetwistbaar een expliciet seksueel karakter.

De omstandigheid dat er geen filter wordt voorzien, en dat deze titel met de eraan gekoppelde informatie bovendien op iedere teletekstpagina is terug te vinden, heeft tot gevolg dat niet gewaarborgd is dat minderjarigen – en ook jonge minderjarigen – deze informatie normaliter niet kunnen zien.

Deze vaststelling leidt tot de vraag of de inhoud van het programma – zoals hierboven omschreven – schade kan toebrengen aan de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van de minderjarige.

Voorheen werd reeds vastgesteld dat wat het gebruik van de taal betreft, de kinderen jonger dan 12 jaar doorgaans nog weinig begrip hebben van de betekenis van seksuele termen. Er kan aangenomen worden dat de tijdelijke blootstelling aan deze termen voor deze jongere kinderen niet onmiddellijk een schadelijk effect heeft, mede omdat zij deze begrippen nog niet kunnen inpassen in hun algemene kennis over lichaam en gezondheid (zie beslissing nr. 2007/016 van 3 april 2007 van de Regulator).

Dit is evenwel anders met kinderen vanaf 12 jaar – maar dat zijn ook minderjarigen die bovendien volop in seksuele ontwikkeling zijn – omdat zij langzamerhand wel deze terminologie begrijpen maar daarom nog niet steeds de verstrekte informatie kunnen plaatsen of vatten.

Net zoals alle andere processen, is de ontwikkeling van de seksualiteit leeftijdsgebonden en het is daarom erg belangrijk dat de informatie die wordt verstrekt ook leeftijd- en ontwikkelingsadequaat is.

Het staat buiten iedere discussie dat bepaalde voornoemde informatie, die zonder filter wordt aangeboden, ook voor jonge adolescenten niet leeftijd- en ontwikkelingspassend is. Immers, bepaalde seksueel getinte aanbiedingen en seksuele handelingen worden als normaal voorgesteld en seksuele beleving wordt gebanaliseerd.

Alleen al de confrontatie met de overvloed aan seksuele diensten tegen betaling, kan bij de onervaren minderjarige de indruk wekken dat dit, net zoals de sportuitslagen, de lotto of het weerbericht, behoort tot de normale zaken van het dagelijks leven.

Deze leeftijdsinadequate boodschappen kunnen aldus de ontwikkeling van gezonde emotionele relaties negatief beïnvloeden omdat een vertekend beeld wordt gegeven van seksualiteit en een normale seksuele beleving.

Om een inbreuk op artikel 96, § 1, tweede en derde lid, van het Mediadecreet vast te stellen, is het voldoende dat er aangetoond wordt dat het programma schade kan toebrengen aan de fysieke, mentale of zedelijke ontwikkeling van minderjarige. De voorgaande analyse toont dit aan. De voornoemde boodschappen die zonder filter en op eender welk tijdstip ter beschikking worden gesteld, zijn van die aard dat het voor sommige minderjarigen leeftijd- en ontwikkelingsinadequaat is en zij aldus de normale ontwikkeling kunnen verstoren.

De omstandigheid dat vergelijkbaar materiaal straffeloos beschikbaar zou zijn in andere media – zoals door VMMA aangehaald – doet geen afbreuk aan deze overtreding die slechts kan aangerekend worden aan alle omroepen. De beweerde ongelijke behandeling van de onderscheiden media volgt uit de wetgeving en alleen het Grondwettelijk Hof is bevoegd zich hierover uit te spreken. Omdat de Regulator geen jurisdictionele bevoegdheid heeft, kan hieromtrent ook geen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof gesteld worden.

OM DEZE REDENEN, DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Verklaart de klacht van mevrouw Gerda Van Steenberge ontvankelijk en gegrond.

Legt aan NV Vlaamse Mediamaatschappij de in artikel 176*bis*, § 1, 1°, van het Mediadecreet bepaalde sanctie van waarschuwing op.

Aldus uitgesproken te Brussel, op 26 februari 2008.

M. VAN LOKEREN
griffier

K. RIMANQUE
voorzitter

Tegen deze beslissing kan beroep tot nietigverklaring worden aangetekend bij de Raad van State. Dat beroep moet worden ingesteld bij aangetekende brief binnen zestig dagen na de kennisgeving, overeenkomstig de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.